

ЗАТВЕРДЖЕНО Вченою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди від 24 червня 2022 року протокол № 5		Шифр документа <u>ВС – 7</u>	Система управління якістю ХНПУ імені Г.С. Сковороди Положення про організацію освітнього процесу здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти в ХНПУ імені Г.С. Сковороди	УВЕДЕНО В ДІЮ наказом ректора від 27 червня 2022 р. № 66 – од. _____ Юрій БОЙЧУК
---	---	--	---	---

**ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗДОБУВАЧІВ
ТРЕТЬОГО (ОСВІТНЬО-НАУКОВОГО)
РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
В ХНПУ ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ**

ПОГОДЖЕНО

Проректор з наукової, інноваційної
і міжнародної діяльності
Світлана БЕРЕЖНА

«__» _____ 20__ р.

Проректор з навчально-
наукової роботи
Володимир БОРИСОВ

«__» _____ 20__ р.

Начальник юридичного відділу
Олена ТАРАСЕНКО

«__» _____ 20__ р.

РОЗРОБНИК

Завідувач відділу аспірантури
і докторантури
Ірина РАЗУМЕНКО

«__» _____ 20__ р.

РОЗРОБНИК:

Завідувач відділу аспірантури і докторантури
Ірина РАЗУМЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО Вченою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди від 24 червня 2022 р. протокол № 5

УВЕДЕНО В ДІЮ наказом ректора від 27 червня 2022 р. № 66 – од.

РОЗДІЛ 1.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 1.1.** Положення про організацію освітнього процесу здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти в Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди (далі – Положення) є складовою системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти й регулює організацію освітнього процесу в Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди (далі – Університет).
- 1.2.** Освітній процес в Університеті – це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти й науки, що провадиться через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження й використання знань, умінь та інших компетентностей в осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості.
- 1.3.** Мета освітнього процесу полягає в реалізації особистісного потенціалу людини, розвитку її творчих здібностей, формуванні активної соціальної позиції особистості, задоволенні потреб особи й суспільства та підготовці компетентних, конкурентоспроможних фахівців європейського рівня.
- 1.4.** Положення розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту» з урахуванням вимог Законів України «Про освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність» та інших законів України, Постанови Кабінету Міністрів України від 23.03.2016р. № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», Постанови Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р. «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 341 від 21.03.2022), Статуту Університету, стандартів освітньої діяльності та вищої освіти, інших нормативно-правових актів у сфері вищої освіти, якими регулюється освітній процес в Університеті.
- 1.5.** Мовою викладання в Університеті є українська. Окремі навчальні модулі освітніх програм можуть викладатися іноземними мовами. Із метою створення умов для міжнародної академічної мобільності Вчена рада Університету може затвердити освітні програми з вивчення дисциплін іноземними мовами, водночас передбачивши забезпечення здобувачів вищої освіти методичними матеріалами двома мовами – відповідною іноземною й державною. Перелік іноземних мов, якими здійснюється викладання навчальних дисциплін, визначається Вченою радою Університету.
- 1.6.** Провадження освітньої діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти в Університеті здійснюється на підставі відповідної ліцензії.
- 1.7.** Координацію та контроль за діяльністю структурних підрозділів, які здійснюють підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі Університету, виконує проректор з наукової, інноваційної і міжнародної діяльності та відділ аспірантури і докторантури Університету.

РОЗДІЛ 2. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ, ПОНЯТТЯ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ

Академічна добročесність – сукупність етичних принципів і визначених Законом України «Про освіту», «Про вищу освіту» та іншими законами України правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Академічна мобільність – можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи провадити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами.

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства; формою академічного плагіату є самоплагіат, що полягає у відтворенні без посилання на джерело інформації власних раніше опублікованих текстів.

Обман – надання завідомо неправдивої інформації стосовно власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу.

Самоплагіат — оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів.

Списування – використання без відповідного дозволу зовнішніх джерел інформації під час оцінювання результатів навчання.

Фабрикація – фальсифікація результатів досліджень, посилань, або будь-яких інших даних, що стосуються освітнього процесу.

Академічна свобода – самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової й інноваційної діяльності, що відбувається за принципами свободи слова і творчості, поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень і використання їх результатів та реалізується з урахуванням обмежень, установлених законом.

Акредитація освітньої програми – оцінювання освітньої програми та/або освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією програмою щодо:

- відповідності стандарту вищої освіти;
- спроможності виконати вимоги стандарту та досягти заявлених у програмі результатів навчання;
- досягнення заявлених у програмі результатів навчання.

Галузь знань – основна предметна сфера освіти і науки, що містить групу споріднених спеціальностей, за якими здійснюється професійна підготовка.

Здобувачі вищої освіти – особи, які навчаються в закладі вищої освіти на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня й кваліфікації.

Індивідуальний навчальний план – документ, що визначає послідовність, форму й темп засвоєння здобувачем освіти освітніх компонентів освітньої програми з метою реалізації його індивідуальної освітньої траєкторії та розробляється закладом освіти у взаємодії зі здобувачем освіти за наявності необхідних для цього ресурсів.

Кваліфікація – офіційний результат оцінювання й визнання, який отримано,

коли уповноважена установа встановлює досягнення особою компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту.

Компетентність – динамічна комбінація знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних та громадянських якостей, морально- етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно провадити професійну й подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти.

Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – кредит ЄКТС) – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання.

Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Обсяг освітньої складової освітньо- наукової програми підготовки доктора філософії в аспірантурі Університету становить 30–60 кредитів ЄКТС.

Курс (модуль) – частина освітньої програми, яка зазвичай є автономною й оцінюється окремо та характеризується конкретним набором результатів навчання й відповідними критеріями оцінювання. Здебільшого освітня програма складається з певної кількості курсів. Курс – синонім вітчизняного терміна «навчальна дисципліна / модуль» в освітній програмі.

Лицензування – процедура визнання спроможності юридичної особи провадити освітню діяльність за певною спеціальністю на певному рівні вищої освіти відповідно до стандартів освітньої діяльності.

Освітній процес – це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться в закладі вищої освіти (науковій установі) через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження й використання знань, умінь та інших компетентностей в осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості.

Освітня діяльність – дії суб'єкта, спрямовані на організацію, забезпечення й реалізацію освітнього процесу у формальній та/або неформальній освіті.

Освітньо-наукова програма – система освітніх компонентів на третьому рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії.

Особа з особливими освітніми потребами – особа з інвалідністю, яка потребує додаткової підтримки для забезпечення здобуття вищої освіти.

Результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, переконання, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити й виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Рівень освіти – завершений етап освіти, що характеризується рівнем складності освітньої програми, сукупністю компетентностей, які зазвичай визначені стандартом освіти та відповідають певному рівню Національної рамки кваліфікацій.

Спеціальність – складова галузі знань, за якою здійснюється професійна

підготовка.

Стандарт вищої освіти – це сукупність вимог до змісту та результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів і наукових установ за кожним рівнем вищої освіти в межах кожної спеціальності. Стандарти вищої освіти розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій і використовуються для визначення й оцінювання якості змісту та результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів (наукових установ).

Форма навчання – це спосіб провадження освітньої діяльності за ознакою періодичності та часу проведення навчальних занять: очна (денна, вечірня), заочна. Форми навчання можуть поєднуватися.

Форми організації освітнього процесу – навчальні заняття, самостійна робота, практична підготовка, контрольні заходи.

Якість вищої освіти – рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти.

Якість освітньої діяльності – рівень організації освітнього процесу в закладі вищої освіти, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань.

РОЗДІЛ 3. УЧАСНИКИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

3.1. Категорії учасників освітнього процесу:

3.1.1. наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники;

3.1.2. здобувачі вищої освіти та інші особи, які навчаються в закладах вищої освіти;

3.1.3. фахівці-практики, які залучаються до освітнього процесу за освітньо-професійними програмами;

3.1.4. інші працівники закладів освіти.

3.2. Науково-педагогічні працівники – це особи, які за основним місцем роботи в закладах вищої освіти провадять навчальну, методичну, наукову (науково-технічну, мистецьку) та організаційну діяльність.

3.3. Педагогічні працівники – це особи, які за основним місцем роботи в закладах вищої освіти провадять навчальну, методичну та організаційну діяльність.

3.4. Наукові працівники – це особи, які за основним місцем роботи та відповідно до трудового договору (контракту) професійно провадять наукову, науково-технічну або науково-організаційну діяльність та мають відповідну кваліфікацію залежно від наявності наукового ступеня або вченого звання.

3.5. Здобувачами третього рівня вищої освіти є аспіранти. Аспірант – особа, зарахована до закладу вищої освіти (наукової установи) для здобуття ступеня доктора філософії.

3.6. Інші особи, які навчаються в закладі вищої освіти – особи, які професійно провадять наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи та за умови успішного виконання відповідної освітньо-наукової програми й публічного захисту дисертації в спеціалізованій

ученій раді, мають право здобувати ступінь доктора філософії поза аспірантурою.

- 3.7.** Права й обов'язки учасників освітнього процесу визначені чинним законодавством України.

РОЗДІЛ 4. РІВНІ ТА СТУПЕНІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

- 4.1.** В аспірантурі Університету здійснюється підготовка здобувачів ступеня доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні за відповідними освітньо-науковими програмами.

Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти відповідає восьмому рівню Національної рамки кваліфікацій та третьому циклу вищої освіти рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти й передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, вирішення комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

- 4.2.** Здобуття вищої освіти на кожному рівні вищої освіти передбачає успішне виконання особою відповідної освітньої або наукової програми, що є підставою для присудження відповідного ступеня вищої освіти.

Доктор філософії – це освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра (ОКР спеціаліста). Ступінь доктора філософії присуджується спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти або наукової установи в результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації в спеціалізованій ученій раді (разовій спеціалізованій вченій раді).

- 4.3.** Нормативний термін підготовки доктора філософії в аспірантурі становить чотири роки.

- 4.4.** Період дії воєнного стану, а також наступні три місяці після його припинення або скасування, не враховуються під час обчислення строків, визначених Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії(із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 341 від 21.03.2022).

РОЗДІЛ 5. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

- 5.1.** Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі здійснюється за освітньо-науковою програмою та навчальним планом, що затверджуються Вченою радою Університету для кожної спеціальності.

Здобувач ступеня доктора філософії зобов'язаний виконати всі вимоги освітньо-наукової програми, зокрема здобути заплановані компетентності, знання й уміння, достатні для продукування нових ідей, оволодіти методологією наукової та педагогічної діяльності, а також провести власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та/або практичне значення, і захистити дисертацію.

5.2. Освітньо-наукова програма – єдиний комплекс освітніх компонентів на третьому рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії.

5.3. Освітньо-наукова програма аспірантури Університету містить не менше чотирьох складників, що передбачають набуття аспірантом таких компетентностей відповідно до Національної рамки кваліфікацій:

- здобуття ґрунтовних знань зі спеціальності (групи спеціальностей), за якою (якими) аспірант проводить дослідження, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань за обраною спеціальністю, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку (не менше 12 кредитів ЄКТС);
- оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору (4–6 кредитів ЄКТС);
- набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, організація та проведення навчальних занять, управління науковими проєктами та/або надання пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності (не менше ніж 6 кредитів ЄКТС);
- набуття мовних компетентностей, достатніх для представлення й обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою (англійською або іншою відповідно до специфіки спеціальності) в усній та письмовій формі, а також для максимального розуміння іншомовних наукових текстів із відповідної спеціальності (6–8 кредитів ЄКТС).

5.4. Аспірант, який підтвердив рівень свого знання з іноземної мови, зокрема англійської, дійсним сертифікатом тестів TOEFL або International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment на рівні C1 Загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти, має право на:

- зарахування відповідних кредитів, передбачених освітньо-науковою програмою аспірантури, як таких, що виконані в повному обсязі;
- використання обсягу навчального навантаження, передбаченого для набуття мовних компетентностей і здобуття інших компетентностей (за погодженням із науковим керівником).

- 5.5.** Освітньо-наукова програма та навчальний план є основою для формування здобувачем ступеня доктора філософії індивідуального плану роботи. **Індивідуальний план роботи** здобувача ступеня доктора філософії містить два розділи: індивідуальний навчальний план та індивідуальний план наукової роботи аспіранта. План погоджується з науковим керівником, завідувачем випускової кафедри та затверджується Вченою радою Університету протягом двох місяців із дня зарахування особи до аспірантури.
- 5.6. Індивідуальний навчальний план** – нормативний документ, який складається на підставі освітньо-наукової програми й містить інформацію про перелік та обсяг навчальних дисциплін (30–60 кредитів ЄКТС), послідовність їх вивчення, обсяг і форми проведення навчальних занять, графік навчального процесу, форми поточного й підсумкового контролю.
- 5.7. План навчального процесу** містить обов'язкові навчальні дисципліни дисципліни вільного вибору аспіранта.
- 5.8. Обов'язкові навчальні дисципліни** – не більше 75% від загального обсягу навчального навантаження аспіранта (їх перелік, обсяги визначаються стандартами вищої освіти, вимогами МОН України в межах відповідної спеціальності та вносяться до плану навчального процесу підготовки здобувачів у повному обсязі).
- 5.9.** До обов'язкових навчальних дисциплін належать дисципліни циклу загальної підготовки (які забезпечують мовні, загальнонаукові компетентності та універсальні навички дослідника), професійної підготовки (дисципліни з набуття ґрунтовних знань зі спеціальності), практичної підготовки (науково-викладацька практика).
- 5.10.** Блок обов'язкових навчальних дисциплін містить інформацію про навчальні курси із зазначеними кредитами ЄКТС і навчальними годинами, відомості про кількість і форми семестрового контролю, загальний бюджет навчального часу за весь нормативний термін навчання та його поділ на аудиторний навчальний час, час, відведений на самостійну навчальну роботу, а також поділ бюджету аудиторного навчального часу за окремими формами занять із кожної навчальної дисципліни та за весь термін навчання загалом.
- 5.11. Вибіркові навчальні дисципліни** вводяться на основі чинних нормативних документів у галузі вищої освіти з метою створення індивідуальної освітньої траєкторії здобувача; формування універсальних навичок дослідника і Soft skills європейського рівня; посилення конкурентоспроможності та затребуваності на ринку праці з урахуванням регіональних потреб; сприяння академічній мобільності аспіранта; організації навчання через дослідження; забезпечення реалізації його особистих освітніх і наукових інтересів та обираються з урахуванням напряму дисертаційного дослідження аспіранта, його індивідуальних професійних та наукових потреб.
- 5.12.** Обсяг дисциплін за вибором здобувача вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня повинен становити не менше ніж 25% від загальної кількості кредитів ЄКТС.
- 5.13.** Здобувачі вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти (бакалавра, магістра) в Університеті та інших ЗВО за погодженням із своїм науковим керівником.

- 5.14.**Формою підсумкового контролю вибіркових дисциплін є залік.
- 5.15.**Обрання здобувачами дисциплін вільного вибору здійснюється під час формування індивідуального навчального плану. Індивідуальний навчальний план аспіранта формується на навчальний рік за результатами особистого вибору дисциплін в обсязі, не меншому за встановлений чинним законодавством, із урахуванням вимог освітньо-наукової програми щодо вивчення її обов'язкових компонентів. Індивідуальний навчальний план є обов'язковим для виконання здобувачем третього освітньо-наукового рівня вищої освіти.
- 5.16.**Обрання здобувачами дисциплін вільного вибору відбувається в першому, другому і четвертому семестрах для вивчення, відповідно на першому, другому і третьому роках навчання. Терміни обрання:
- для першого року навчання – протягом 10 днів після зарахування;
 - для другого та третього року навчання – протягом 10 днів після оприлюднення на сайті центру ліцензування, акредитації і контролю якості освіти.
- 5.17.**Завідувачі відповідних кафедр, що пропонують вибіркові дисципліни, організовують та контролюють підготовку програм навчальних дисциплін і робочих програм навчальних дисциплін, силабусів із пропонованих дисциплін, інших методичних та інформаційних матеріалів, необхідних для вивчення вибіркових дисциплін.
- 5.18.**Кафедри, які забезпечують викладання вибіркових дисциплін, у період з 15 лютого по 1 березня кожного навчального року надають до відділу аспірантури і докторантури список дисциплін, які пропонуються для вибору здобувачам, робочі програми навчальних дисциплін, презентації цих дисциплін. Презентації дисциплін вільного вибору здобувачів розміщуються на сайті відділу аспірантури і докторантури, центру ліцензування, акредитації і контролю якості освіти, кафедри, яка забезпечує викладання вибіркових дисциплін.
- 5.19.**Відбір і затвердження переліку дисциплін вільного вибору на наступний навчальний рік здійснюється на засіданні Вченої ради Університету за участю гарантів освітньо-наукових програм в період з 1 квітня по 1 травня кожного поточного навчального року.
- 5.20.**Оприлюднення затвердженого переліку дисциплін вільного вибору відбувається в період з 1 травня по 15 травня на сайті центру ліцензування, акредитації і контролю якості освіти.
- 5.21.**Процедура обрання здобувачами дисциплін вільного вибору забезпечується центром ліцензування, акредитації і контролю якості освіти шляхом заповнення Google- форм на веб-сайті центру <http://smc.hnpu.edu.ua/>.
- 5.22.**На підставі заповнених Google-форм центр ліцензування, акредитації і контролю якості освіти видає розпорядження про формування академічних груп за обраними дисциплінами.
- 5.23.**Якщо здобувач вважає за необхідне обрати більше однієї дисципліни вільного вибору, то навчання забезпечується за індивідуальним графіком навчання, погодженим з викладачами відповідних дисциплін та науковим керівником.
- 5.24.**Здобувач, який за поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо), не визначився з вибірконими дисциплінами, має право зробити вибір

упродовж першого робочого тижня після повернення до навчання.

- 5.25. Відділ аспірантури і докторантури надає інформацію про обрані здобувачами дисципліни вільного вибору до навчального відділу Університету для розрахунку навчального навантаження відповідних кафедр на наступний навчальний рік та затвердження Вченою радою Університету.
- 5.26. Індивідуальна освітня траєкторія здобувача може бути реалізована через визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті та в програмах академічної мобільності.
- 5.27. Засвоєння аспірантами навчальних дисциплін може відбуватися на базі Університету, а також у межах реалізації права на академічну мобільність – на базі інших закладів вищої освіти (наукових установ).
- 5.28. Усі аспіранти, незалежно від форми навчання, зобов'язані відвідувати аудиторні заняття й проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені індивідуальним навчальним планом аспіранта та освітньо-науковою програмою аспірантури Університету.
- 5.29. Відповідальним за виконання індивідуального навчального плану є здобувач вищої освіти.
- 5.30. Контроль за виконанням індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії здійснює науковий керівник та відділ аспірантури і докторантури Університету.
- 5.31. В індивідуальному плані наукової роботи визначається зміст, строки виконання та обсяг наукових робіт, а також запланований строк захисту дисертації.
- 5.32. Тема дослідження аспіранта обговорюється на засіданні кафедри та затверджується Вченою радою Університету не пізніше двох місяців після зарахування до аспірантури.
- 5.33. Погоджений у встановленому порядку оригінал індивідуального плану зберігається у відділі аспірантури і докторантури, копія – на випусковій кафедрі.
- 5.34. Зміст, вимоги до оформлення, порядок розроблення та затвердження в Університеті нормативних документів, що передбачені освітньо-науковою програмою спеціальності та індивідуальним планом підготовки здобувачів вищої освіти, визначені Положенням про організацію освітнього процесу в Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди.
- 5.35. Аспірант має право змінювати свій індивідуальний план за погодженням зі своїм науковим керівником.
- 5.36. Індивідуальний план роботи здобувача ступеня доктора філософії є обов'язковим до виконання. Порухення строків виконання індивідуального плану роботи без поважних причин, передбачених законодавством України може бути підставою для ухвалення рішення про відрахування здобувача ступеня доктора філософії.

РОЗДІЛ 6. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

- 6.1.** Академічна група аспірантів з усіх спеціальностей формується від однієї особи.
- 6.2.** Навчання в аспірантурі Університету здійснюється за формами: очна (денна, вечірня), заочна, із використанням технологій дистанційного навчання. Форми навчання можуть поєднуватися.
- 6.3. Очна (денна)** – основна форма здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії з відривом від виробництва.
- 6.4. Очна (вечірня)** – форма здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії без відриву від виробництва, але з наявністю відповідної кількості аудиторних годин переважно у вечірній час.
- 6.5. Заочна форма** здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії без відриву від виробництва, що передбачає дві екзаменаційні сесії, тривалість яких регламентована Законом України «Про відпустки».
- 6.6.** Організація освітнього процесу з використанням технологій *дистанційного навчання* передбачена відповідним положенням.

Організація освітнього процесу в міжсесійний період регламентується індивідуальними можливостями та здатністю здобувача вищої освіти самостійно опрацьовувати індивідуальний навчальний план. На здобувачів вищої освіти, які навчаються за заочною формою, поширюються права й обов'язки, що визначені чинним законодавством та Правилами внутрішнього розпорядку Університету. Обсяги загального запланованого часу на вивчення кожної з дисциплін за очною й заочною формами навчання є однаковими.

Екзаменаційна сесія для заочної форми навчання – це частина навчального року, протягом якої здійснюються всі форми навчального процесу, передбачені навчальним планом (лекції, практичні та семінарські заняття, заліки й екзамени).

Відповідно до Кодексу законів про працю України працівникам, які успішно навчаються без відриву від виробництва в закладах вищої освіти за заочною формою навчання, надаються додаткові оплачувані відпустки.

На сесію здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії заочної форми навчання прибувають згідно з графіком навчального процесу, одержавши довідку-виклику встановленого зразка. Довідка-виклик є підставою для надання додаткової оплачуваної відпустки, надсилається за основним місцем роботи здобувача та є документом суворої звітності й підлягає реєстрації.

- 6.7. Формами організації освітнього процесу** з підготовки здобувачів наукового ступеня доктора філософії в аспірантурі Університету є:
- навчальні заняття: лекція, лабораторне заняття, практичне заняття, консультація;
 - науковий семінар;
 - самостійна робота;
 - науково-викладацька практика;
 - контрольні заходи.

Навчальні заняття:

лекція – це логічно вивершений, науково обґрунтований і систематизований виклад певного наукового або науково-методичного питання, за необхідності

ілюстрований засобами наочності й демонстрацією дослідів. Лекція є одним з основних видів навчальних занять і водночас методів навчання у вищій школі. Лекція зазвичай є елементом курсу лекцій, який охоплює основний теоретичний матеріал окремої або кількох тем навчальної дисципліни. Тематика курсу лекцій визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Лекційні заняття проводяться лекторами – професорами й доцентами;

лабораторне заняття – це вид навчального заняття, на якому здобувач під керівництвом викладача проводить натурні або імітаційні експерименти чи досліди в спеціально обладнаних навчальних лабораторіях із використанням устаткування, пристосованого до умов навчального процесу. Дидактичною метою лабораторного заняття є практичне підтвердження певних теоретичних положень відповідної навчальної дисципліни, набуття практичних умінь і навичок роботи з лабораторним устаткуванням, обладнанням, обчислювальною технікою, вимірювальною апаратурою, методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі. Перелік тем лабораторних занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Лабораторні заняття можуть проводитися в умовах реального професійного середовища (заклад освіти, інші профільні заклади);

практичне заняття – це вид навчального заняття, на якому викладач організовує детальний розгляд здобувачами певних теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння й навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання здобувачами відповідно до сформульованих завдань. Основна дидактична мета практичного заняття – розширення, удосконалення, поглиблення й деталізація наукових знань, отриманих здобувачами на лекціях і в процесі самостійної роботи та спрямованих на підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу, прищеплення вміння навичок, розвиток наукового мислення й усного мовлення студентів. Перелік тем і зміст практичних занять визначаються робочою навчальною програмою дисципліни;

консультація – вид навчального заняття, на якому аспірант отримує відповіді від викладача на конкретні питання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування; час, відведений викладачу на проведення консультацій із конкретної дисципліни, визначається нормами часу для планування й обліку навчальної роботи науково-педагогічних працівників.

Науковий семінар – колективне, публічне обговорення наукової інформації з метою формування компетенцій здобувачів в обсязі нових знань та методів задля оптимізації взаємодії з проектами й програмами, що забезпечує умови для розвитку мислення через дискусію. Керує науковим семінаром провідний учений. У роботі наукових семінарів можуть брати участь здобувачі різних ступенів вищої освіти за різними спеціальностями, різних років навчання, які мають бажання закріпити опрацьований теоретичний матеріал, активізувати самостійність суджень, навчитися обстоювати власні думки, аргументувати їх на основі наукових фактів. Метою наукового семінару є оволодіння фундаментальними знаннями, розвиток логічного мислення, формування переконання, опанування культури толерантності, активізація соціального

становлення особистості майбутнього науковця.

Самостійна робота аспіранта є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Навчальний час, відведений для самостійної роботи аспіранта, регламентується навчальним планом і повинен становити не менше 1/3 та не більше 2/3 загального обсягу навчального часу аспіранта, відведеного для вивчення конкретної дисципліни. Зміст самостійної роботи аспіранта щодо вивчення конкретної дисципліни визначається робочою навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Окремим видом самостійної роботи студентів є індивідуальні завдання.

Науково-викладацька практика в системі вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні є компонентом професійної підготовки до науково-педагогічної діяльності та видом практичної діяльності аспірантів щодо здійснення навчально-виховного процесу у вищій школі, зокрема викладання спеціальних дисциплін, організація навчальної діяльності студентів, науково-методична робота.

Терміни проходження практики визначаються графіком навчального процесу.

Контрольні заходи передбачають поточний, семестровий і підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється викладачами за всіма видами аудиторних занять.

Семестровий контроль із певної дисципліни – це встановлення відповідності результатів навчання здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії вимогам освітньої-наукової програми.

Терміни проведення екзаменаційної сесії визначаються графіком навчального процесу.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання на завершальному етапі та/або на окремих його етапах із кожної навчальної дисципліни двома викладачами.

Засвоєння матеріалу по кожній дисципліні, яка закінчується складанням заліку, оцінюється в 100 балів (як сума балів, накопичена за семестр, навчальний рік). До цієї категорії належить також науково-викладацька практика (оцінювання у 100 балів). Засвоєння матеріалу з дисциплін, які закінчуються іспитом, оцінюється в 60 балів за поточну успішність та 40 балів за іспит. Сума балів цих складових становить підсумкову оцінку за дисципліну.

Відомості обліку успішності екзаменатор отримує у відділі аспірантури і докторантури в день проведення семестрового контролю. В цей же день заповнена відомість здається до відділу аспірантури і докторантури, якщо іспит проводився в усній формі, та на другий день, – якщо у письмовій.

У розкладі екзаменаційної сесії передбачається час для підготовки до кожного іспиту тривалістю два-три дні.

Екзаменатор повинен: дотримуватись розкладу іспитів (дата, початок іспиту, аудиторія); при відвідуванні іспиту (заліку) будь-якою особою, крім ректора, проректорів або завідувача відділу аспірантури і докторантури, пропонувати їй отримати на це дозвіл; проводити іспит тільки за білетами (контрольними завданнями), що затверджені завідувачем кафедри (для більш об'єктивної оцінки рівня підготовки здобувача екзаменаторові надається право ставити додаткові питання в межах навчальної програми); при усній формі іспиту

оголошувати оцінку одразу після закінчення опитування здобувача і виставляти її у відомість обліку успішності та індивідуальний навчальний план здобувача; при письмовій формі іспиту оголошувати оцінку і виставляти її у відомість обліку успішності та індивідуальний навчальний план здобувача не пізніше наступного дня.

Аспірант має право навчатися за **індивідуальним графіком**.

Здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, які отримали в ході екзаменаційної сесії незадовільні оцінки, мають право на ліквідацію академічних заборгованостей. Графік ліквідації академічної заборгованості складається завідувачем відділу аспірантури і докторантури не пізніше, ніж за тиждень після закінчення терміну екзаменаційної сесії та доводиться до відома екзаменаторів та здобувачів.

Здобувачам, які не змогли скласти заліки та іспити в загальноствановлені строки через хворобу чи інші поважні причини, що документально підтверджені відповідною установою, призначаються індивідуальні строки ліквідації академічної заборгованості з дозволу проректора з наукової, інноваційної і міжнародної діяльності.

6.8. *Порядок проведення апеляції результатів семестрового підсумкового контролю*

6.8.1. Апеляція результатів підсумкового контролю й оцінки рівня оволодіння компетентностями здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти є складовою організаційного забезпечення навчального процесу згідно з чинним законодавством та з урахуванням вимог Болонської декларації. Розгляд апеляції проводиться з метою визначення об'єктивності отриманої кількості балів (оцінки) здобувачем третього освітньо-наукового рівня вищої освіти. Головне завдання апеляційної процедури – подолання елементів суб'єктивізму під час оцінювання рівня оволодіння компетентностями здобувачів вищої освіти, уникнення непорозумінь та спірних ситуацій, створення найсприятливіших умов для розвитку та реального забезпечення законних прав і інтересів людини, що навчається.

6.8.2. У випадку, якщо Здобувач не погоджується з результатом підсумкового оцінювання, який отримав під час семестрової підсумкової атестації, він має право в день оголошення результатів підсумкового оцінювання звернутися до завідувача відділом аспірантури і докторантури з відповідною апеляційною заявою. Подана апеляція реєструється в Журналі реєстрації, що знаходиться у відділі аспірантури і докторантури.

6.8.3. Процедура апеляції проводиться за вмотивованою заявою Здобувача на ім'я ректора Університету. Склад апеляційної комісії затверджуються наказом ректора. До складу апеляційної комісії входять: голова — (завідувач відділом аспірантури і докторантури), завідувач кафедри, за якою закріплена освітня компонента/навчальна дисципліна, гарант освітньо-наукової програми, представник групи забезпечення відповідної освітньо-наукової програми. Секретар комісії призначається із співробітників відділу аспірантури і докторантури. Апеляція має бути розглянута на засіданні апеляційної комісії не пізніше наступного дня після її подання. Здобувач, який подав апеляцію, має

право бути присутнім при розгляді своєї заяви. За рішенням комісії на засідання може бути запрошений викладач/екзаменатор та/або інші Здобувачі.

- 6.8.4.** Під час розгляду апеляції секретар апеляційної комісії веде протокол, де записує всі зауваження членів комісії та відповідні висновки.
- 6.8.5.** При письмовому екзамені (заліку) члени апеляційної комісії, керуючись критеріями оцінювання з даної дисципліни, детально вивчають та аналізують письмові матеріали підсумкового контролю. Повторне чи додаткове опитування Здобувача при цьому апеляційною комісією не проводиться. При усному екзамені (заліку) члени апеляційної комісії аналізують представлені викладачем-екзаменатором записи Здобувача при підготовці відповідей на екзамен (залік). У разі відсутності таких Здобувачеві надається можливість проявити рівень оволодіння компетентностями, відповідаючи на запитання членів апеляційної комісії за тематикою екзаменаційних завдань білета (заліку).
- 6.8.6.** По завершенню розгляду апеляційної справи комісія на закритому засіданні проводить обговорення результатів та приймає відповідне рішення. Результатом розгляду апеляції може бути прийняття апеляційною комісією одного з рішень:
«попереднє оцінювання рівня оволодіння компетентностями здобувача під час екзамену (заліку) відповідає рівню оволодіння компетентностями здобувача з даної навчальної дисципліни і не змінюється»; «попереднє оцінювання рівня оволодіння компетентностями здобувача під час екзамену (заліку) не відповідає рівню оволодіння компетентностями навчальних досягнень здобувача з даної навчальної дисципліни і заслуговує іншого рівня оцінювання (вказується відповідно нова оцінка згідно п.6.7. цього Положення).
- 6.8.7.** Після закінчення засідання апеляційної комісії протокол із висновками про оцінювання екзаменаційних відповідей Здобувача підписується всіма членами апеляційної комісії, які брали участь у засіданні. Результати апеляції оголошуються Здобувачеві відразу після закінчення розгляду апеляційною комісією, про що Здобувач особисто робить відповідний запис у протоколі засідання апеляційної комісії. У разі відсутності Здобувача на засіданні апеляційної комісії секретар комісії здійснює відповідний запис у протоколі засідання апеляційної комісії і доводить результати розгляду апеляції до відома Здобувача.
- 6.8.8.** Якщо в результаті розгляду апеляції апеляційна комісія приймає рішення про зміну попередніх результатів підсумкового контролю, нова оцінка рівня оволодіння компетентностями Здобувача виставляється цифрою та прописом спочатку в протоколі апеляційної комісії, а потім із записом «Апеляція» проставляється в екзаменаційній роботі, у відомості обліку успішності, індивідуальному навчальному плані, атестаційному листі Здобувача. Новий запис у відомості обліку успішності, екзаменаційній роботі та атестаційному листі Здобувача підписується головою апеляційної комісії.
- 6.8.9.** Документи про діяльність апеляційної комісії (журнал реєстрації; апеляційні заяви щодо результатів підсумкового оцінювання; протоколи засідань

апеляційної комісії) зберігаються у відділі аспірантури і докторантури Університету.

РОЗДІЛ 7. СТИПЕНДІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- 7.1.** Аспірантам, котрі навчаються в Університеті за державним замовленням за денною формою навчання (із відривом від виробництва), призначається академічна стипендія згідно із законодавством України.
- 7.2.** Аспірантам, які навчаються згідно з угодами, укладеними між Університетом і фізичними або юридичними особами, стипендії можуть виплачуватися за рахунок коштів цих осіб, якщо це передбачено умовами укладеної угоди.
- 7.3.** Особам, які в установленому порядку переведені (поновлені) на навчання за державним замовленням за денною формою навчання (із відривом від виробництва) у межах Університету, призначення і виплата стипендій здійснюються з місяця, що настає за датою переведення (поновлення) особи на навчання відповідно до наказу ректора.
- 7.4.** Стипендія виплачується один раз на місяць.
- 7.5.** Розміри академічних стипендій визначаються на підставі постанови Кабінету Міністрів України та затверджуються наказом ректора. Розмір академічної стипендії може змінюватися відповідно до чинного законодавства України. У разі, коли стипендіат має право на призначення кількох академічних стипендій, виплачується одна стипендія найбільшого розміру, якщо інше не передбачене законодавством.
- 7.6.** Для вирішення питань про призначення академічної стипендії аспірантам створюється стипендіальна комісія відділу аспірантури і докторантури.
- 7.7.** Стипендіальна комісія є колегіальним органом, який у своїй роботі керується законами та іншими нормативно-правовими актами, що визначають права й обов'язки аспірантів, Статутом Університету та цим Положенням.
- 7.8.** До складу стипендіальної комісії відділу аспірантури і докторантури входять:
 - голова комісії – проректор з наукової, інноваційної і міжнародної діяльності;
 - заступник голови комісії – завідувач відділу аспірантури і докторантури;
 - члени комісії – аспіранти, докторанти, представники профспілки студентів, голова ради молодих учених Університету;
 - секретар комісії – старший інспектор відділу аспірантури і докторантури, відповідальний за формування реєстру стипендіатів.
- 7.9.** Кількість осіб, представлених у стипендіальній комісії відділу аспірантури і докторантури Університету, повинна становити не менше ніж 50% складу стипендіальної комісії із представників органів самоврядування аспірантів, ради молодих учених та первинних профспілкових організацій.
- 7.10.** Стипендіальна комісія створюється щорічно з 1 липня та її склад затверджується наказом ректора Університету.
- 7.11.** Засідання стипендіальної комісії проводяться за потреби.
- 7.12.** Стипендіальна комісія відділу аспірантури і докторантури Університету вирішує такі питання:
 - формування подання на призначення академічних стипендій аспірантам відповідно до чинного законодавства;

- визначення кандидатур на розгляд Вченої ради Університету для призначення стипендій Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України та інших стипендій.
- 7.13.** Засідання стипендіальної комісії відділу аспірантури і докторантури оформлюється протоколом засідання і зберігається разом з відповідними документами (копіями дипломів, атестатів, довідками тощо) у відділі аспірантури і докторантури.
- 7.14.** Рішення стипендіальної комісії приймається простою більшістю голосів членів комісії, присутніх на засіданні.
- 7.15.** Протокол засідання стипендіальної комісії затверджується підписами голови та секретаря комісії.
- 7.16.** Наказ про призначення стипендій видається на підставі подання стипендіальної комісії відділу аспірантури і докторантури голові стипендіальної комісії Університету.
- 7.17.** Аспіранти, які реалізують право на академічну мобільність і зберігають статус здобувача вищої освіти за денною формою навчання (навчаються з відривом від виробництва) в Університеті, упродовж терміну навчання за програмою академічної мобільності в іншому закладі вищої освіти України або поза межами України отримують стипендію, призначену відповідно до цього Положення, якщо умовами договору про навчання за цією програмою, укладеного ними з Університетом, регулярна безповоротна фіксована фінансова підтримка у грошовій формі впродовж усього строку навчання за програмою академічної мобільності в іншому закладі вищої освіти не передбачена або передбачена в розмірі, що за перерахунком на національну грошову одиницю на дату укладення договору про академічну мобільність є меншою за розмір стипендії, що їй призначено особі відповідно до цього Положення.
- 7.18.** Питання подальшого призначення стипендії після повернення здобувача вищої освіти до Університету по завершенню терміну навчання за програмою академічної мобільності в іншому закладі вищої освіти вирішується стипендіальною комісією відділу аспірантури і докторантури Університету відповідно до цього Положення на загальних підставах.
- 7.19.** Академічна стипендія аспірантам, які навчаються за денною формою (із відривом від виробництва), устанавлюється (згідно з нормативними документами) у розмірі 90% відповідного посадового окладу, визначеного за схемою посадових окладів (із урахуванням наступних змін в оплаті праці на відповідних посадах), а саме викладача.
- 7.20.** Аспірантам, які поновили навчання після наданої їм за встановленим порядком перерви в навчанні, та аспірантам, яким за встановленим порядком подовжено термін навчання в аспірантурі, академічна стипендія призначається на весь наступний період навчання.
- 7.21.** Аспірант або докторант, який захистився до закінчення строку підготовки в аспірантурі або докторантурі, має право за власним вибором:
 - отримати одноразову виплату в сумі залишку стипендії, передбаченої у бюджеті Університету на відповідний календарний рік, та за власною заявою бути відрахованим з аспірантури або докторантури;
 - отримати за власною заявою оплачувану академічну відпустку на строк, що

залишився до завершення нормативного строку підготовки в аспірантурі або докторантурі.

- Якщо аспірант (докторант) захистив дисертацію на другому чи третьому (першому) році підготовки в аспірантурі (докторантурі) та був обраний за конкурсом на відповідну посаду наукового (науково-педагогічного) працівника, то загальна сума залишку стипендії нараховується йому як щомісячна надбавка до заробітної плати.

РОЗДІЛ 8.

ВІДРАХУВАННЯ, ПОНОВЛЕННЯ, ПЕРЕВЕДЕННЯ ТА НАДАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ВІДПУСТКИ

- 8.1.** Підставами для відрахування здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії є:
- завершення навчання за відповідною освітньо-науковою програмою;
 - власне бажання;
 - переведення до іншого закладу освіти;
 - невиконання індивідуального плану;
 - порушення умов договору (контракту), укладеного між Університетом та особою, яка навчається, або фізичною (юридичною) особою, яка оплачує таке навчання;
 - інші випадки, передбачені законодавством України.
- 8.2.** Відрахування здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється наказом ректора згідно з рішенням Вченої ради Університету за поданням випускової кафедри.
Відрахування осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, та їх поновлення на навчання здійснюється за погодженням із радою молодих учених.
- 8.3.** Особа, відрахована з аспірантури Університету до завершення навчання за відповідною освітньо-науковою програмою, має право на поновлення на навчання в межах ліцензованого обсягу відповідної спеціальності.
- 8.4.** Здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії, які навчаються в закладах вищої освіти, можуть бути переведені з одного закладу вищої освіти до іншого, з однієї форми навчання на іншу та з одного джерела фінансування на інше за згодою ректора Університету та ректора того закладу вищої освіти, звідки переводиться аспірант.
- 8.5.** Здобувач, який виконує неакредитовану освітньо-наукову програму, має право у порядку, встановленому законодавством, на переведення до іншого закладу, який має акредитовану освітньо-наукову програму за відповідною спеціальністю (спеціальностями).
- 8.6.** Переведення і поновлення здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії до Університету здійснюється за умови наявності вакантних місць ліцензованого обсягу, а переведення і поновлення на навчання за кошти державного бюджету – за умови наявності вакантних місць за державним замовленням після оголошення конкурсу на сайті відділу аспірантури і докторантури.

- 8.7.** Конкурс на переведення / поновлення на навчання до Університету за державним замовленням і за кошти фізичних та юридичних осіб проводиться в Університеті зазвичай у період літніх та/або зимових канікул за наявності поданих необхідних документів.
- 8.8.** Переведення і поновлення здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії на вакантні місця в межах ліцензійного обсягу на навчання в Університеті здійснює спеціально створена наказом ректора за поданням відділу аспірантури і докторантури Університету комісія з членів проєктної групи ОНП відповідної спеціальності і провідних науково-педагогічних працівників, задіяних у реалізації цієї ОНП. Рішення комісії затверджується Вченою радою Університету.
- 8.9.** У конкурсі на переведення / поновлення на навчання за кошти державного бюджету і навчання за кошти фізичних та юридичних осіб мають право брати участь особи, які є або були аспірантами того курсу (року навчання) і тієї ОНП, де є вакантне місце і які не мають академічної заборгованості за відповідний курс (рік навчання).
- 8.10.** Особи, які переводяться / поновлюються до Університету на навчання за державним замовленням або за кошти фізичних та юридичних осіб, мають ліквідувати академічну різницю зазвичай до початку занять в Університеті. Як виняток, термін ліквідації академічної різниці може бути подовжено наказом ректора тривалістю не більше місяця після початку семестру.
- 8.11.** Переведення аспірантів на наступний рік навчання в межах відповідної ОНП здійснюється наказом ректора Університету. На наступний рік навчання переводяться аспіранти, які повністю виконали вимоги індивідуального плану роботи певного курсу, успішно склали всі екзамени й заліки, атестації. У разі тривалої хвороби в період заліково-екзаменаційної сесії та канікул за наявності відповідних документів деяким аспірантам може бути встановлений індивідуальний графік складання екзаменів тривалістю не більше місяця після початку наступного семестру.
- 8.12.** Здобувачі ступеня доктора філософії мають право на перерву в навчанні (із наданням академічної відпустки) у зв'язку з обставинами, які унеможливають виконання індивідуального плану роботи (за рішенням Ученої ради Університету):
- за станом здоров'я;
 - перебування у відпустці по вагітності та пологах, відпустки по догляду за дитиною до досягнення нею 3-річного віку, а у разі, коли дитина хворіє та потребує домашнього догляду, – до досягнення дитиною 6-річного віку, надаються відповідно до Кодексу законів про працю України;
 - сімейні обставини;
 - навчання чи стажування в освітніх і наукових установах (зокрема іноземних держав);
 - військова служба;
 - інші поважні причини відповідно до законодавства.
- 8.13.** Для оформлення академічної відпустки аспірант подає на ім'я ректора заяву, погоджену з науковим керівником. Додаток до заяви містить документи, які підтверджують причини переривання (офіційне запрошення на стажування, підтвердження отримання гранту, лікарняні листи, свідоцтво про народження

дитини тощо).

- 8.14.** Переривання та продовження навчання в аспірантурі оформлюється відповідним наказом після рішення Вченої ради Університету. Період переривання не належить до терміну навчання в аспірантурі.
- 8.15.** У разі, якщо аспірант після закінчення терміну академічної відпустки не поновив свій статус, то він підлягає відрахуванню зі складу здобувачів освіти з останнього дня переривання навчання в аспірантурі, зазначеного у відповідному наказі.
- 8.16.** Здобувачам вищої освіти, які реалізують право на академічну мобільність протягом навчання, стажування чи провадження наукової діяльності в іншому навчальному закладі (науковій установі) на території України чи поза її межами, гарантується збереження місця навчання та виплата стипендії.
- 8.17.** Учена рада Університету має право прийняти рішення про визнання набутих аспірантом в інших закладах вищої освіти (наукових установах) компетентностей з однієї чи декількох навчальних дисциплін (зарахувати кредити ЄКТС), обов'язкове здобуття яких передбачено освітньо-науковою програмою підготовки здобувачів ступеня доктора філософії.
- 8.18.** Перезарахування навчальних дисциплін (зарахування кредитів ЄКТС, визнання результатів навчання) після стажування в межах академічної мобільності відбувається в порядку, встановленому Постановою Кабінету Міністрів України від 12.08.2015р. № 579 та Вченою радою Університету (на основі рішення комісії). Перезарахування навчальних дисциплін (зарахування кредитів ЄКТС, визнання результатів навчання) здійснюється на основі Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи.

РОЗДІЛ 9. АТЕСТАЦІЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

Атестація здобувача ступеня доктора філософії (далі – атестація здобувача) – встановлення разовою спеціалізованою вченою радою у результаті успішного виконання здобувачем ступеня доктора філософії освітньо-наукової програми та публічного захисту ним дисертації відповідності результатів його наукової роботи вимогам освітньо-наукової програми.

- 9.1.** За весь термін навчання аспірант два рази на рік (посеместрово) звітує про виконання індивідуального плану на засіданні випускової кафедри і щорічно атестується, додаючи письмовий звіт (який зберігається на випусковій кафедрі).
- 9.2.** Позитивна оцінка звіту аспіранта є підставою для переведення його на наступний рік навчання, яке вводиться в дію наказом ректора Університету.
- 9.3.** Після завершення навчання за акредитованою освітньо- науковою програмою здобувач:
- 1) отримує академічну довідку про виконання освітньо- програми, оформлену за формою, затвердженою МОН, і висновок наукового керівника (керівників);

- 2) звертається до структурного підрозділу Університету, що реалізує відповідну освітньо-наукову програму, з письмовою заявою щодо отримання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації. До заяви додаються дисертація в друкованому та електронному вигляді, наукові публікації (або їх копії), в яких висвітлено наукові результати дисертації, академічна довідка про виконання освітньо-наукової програми та висновок наукового керівника (керівників).
- 9.4.** Атестація осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, здійснюється постійно діючою або разовою спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти чи наукової установи, акредитованою Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації. Здобувач ступеня доктора філософії має право на вибір спеціалізованої вченої ради.
- 9.5.** З метою надання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації проводиться публічна презентація здобувачем наукових результатів дисертації та її обговорення на засіданні структурного підрозділу Університету, що реалізує відповідну освітньо-наукову програму. Результати обговорення та проведення презентації відображаються у висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації, який підписується головуючим на засіданні структурного підрозділу Університету.
- 9.6.** У разі отримання негативного висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації за здобувачем зберігається право на повторне звернення до структурного підрозділу Університету з письмовою заявою щодо отримання такого висновку після доопрацювання дисертації або на поновлення в закладі для завершення виконання відповідної освітньо-наукової програми, якщо здобувач достроково відрахований з аспірантури за власною заявою.
- 9.7.** Здобувач за наявності поважних причин (за станом здоров'я, сімейними обставинами тощо) за письмовою заявою має право на отримання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації та проведення захисту дисертації в разовій раді протягом двох років після відрахування з аспірантури.
- 9.8.** Атестація осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, здійснюється разовою спеціалізованою вченою радою. Разова рада утворюється Університетом. Питання утворення разової спеціалізованої вченої ради ХНПУ імені Г.С. Сковороди та присудження нею ступеня доктора філософії, а також скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради про присудження зазначеного ступеня регламентуються Положенням про створення та організацію роботи разових спеціалізованих учених рад для присудження ступеня доктора філософії.
- 9.9.** За умови отримання позитивного висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації здобувач має право звернутися до вченої ради Університету з письмовою заявою про утворення разової ради.
- 9.10.** До захисту допускаються дисертації, виконані здобувачем наукового ступеня доктора філософії самостійно. Виявлення фабрикації, фальсифікації у дисертації та/або наукових публікаціях є підставою для відмови в

присудженні відповідного наукового ступеня.

9.11. Дисертації осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, а також відгуки опонентів оприлюднюються на офіційному вебсайті Університету відповідно до чинного законодавства.

РОЗДІЛ 10. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

10.1. Положення затверджується Вченою радою Університету і вводиться в дію наказом ректора. У такому ж порядку Положення скасовується.